

Remissvar från Olof Palmes Internationella Center på Jämlikhetskommissionens betänkande "En gemensam angelägenhet" (SOU 2020:46)

Sammanfattning

Olof Palmes Internationella Center menar att Jämlikhetskommissionen förslag om en sänkt nivå på det svenska utvecklingsbiståndet för att finansiera insatser i Sverige helt bör avvisas. Dels på principiella grunder, då det förefaller ologiskt att insatser som görs för ökad jämlikhet i Sverige ska bekostas av resurser som nu används för att minska ojämlikheten globalt. En förändring i den riktningen skulle försämra levnadsvillkoren för fattiga och utsatta människor. Palmecentret menar även att en minskning av utvecklingsbiståndet bidrar till ökad ojämlikhet i Sverige.

Palmecentret och avgränsning i remissvaret

Olof Palmes Internationella Center (Palmecentret) är arbetarrörelsens organ för samordning av internationella aktiviteter. Palmecentret verkar för fred, demokrati och mänskliga rättigheter. I samverkan med medlemsorganisationerna bedriver Palmecentret utvecklingsprojekt i fyra världsdelar, i huvudsak finansierade via stöd från Sida.

Bland de 27 medlemsorganisationerna som tillsammans utgör Palmecentret finns det Socialdemokratiska Partiet och dess sidoorganisationer, samt LO och samtliga medlemsförbund i LO.

Eftersom Palmecentret enbart arbetar med globala frågor och utvecklingsbistånd begränsar vi oss i vårt remissvar till att endast behandla utredningens förslag om en temporär justering av biståndsmålet.

Skäl för att avvisa förslaget om en sänkning av nivån för utvecklingsbistånd

- principiella skäl

Det förefaller logiskt feltänkt att en kommission med uppdraget att ge förslag på hur jämlikheten kan stärkas väljer att till en del finansiera sina förslag genom att minska den del av statsbudgeten som går till de allra fattigaste och mest utsatta människorna.

Sverige har som stat ställt sig bakom principen om alla människors lika värde. Det är därmed svårt att se det som en vinst om jämlikheten ökar i Sverige samtidigt som Sverige bidrar till ökad ojämlikhet globalt.

Sverige har även ställt sig bakom Agenda 2030 och globala målen för hållbar utveckling. Precis som Jämlikhetskommissionen skriver i sitt betänkande (sid 24) anknyter stor del av de 17 målen på agendan till olika aspekter av jämlikhet, sammanfattat i ambitionen att inte lämna någon utanför ("Leave no one behind"). Det tionde målet har rubriken "Minskad ojämlikhet". Därmed bör Sverige snarare inrikta sig på att öka sina ansträngningar för att globalt bekämpa ojämlikhet och fattigdom.

Sida gör årliga mätningar av svenskarnas inställning till utvecklingsbiståndet. Trots en viss minskning de senaste två åren är det en stabil majoritet av befolkningen som vill att utvecklingsbiståndet ökar eller behålls på nuvarande nivå.

- Sänkt utvecklingsbistånd bidrar till ökad ojämlikhet i Sverige

Sverige är ingen isolerad ö, utan påverkas förstås av det som sker i vår omvärld. Om ett land i världen inte kan hantera en uppblossande pandemi – på grund av resursbrist, ineffektiv förvaltning, korruption etc – drabbas hela världen. Erfarenheten från den nuvarande pandemin visar att det är de mest resurssvaga grupperna i det svenska samhället som drabbats hårdast av apandemin.

På sidan 979 i betänkande skriver kommissionen med anledning att allt fler stater i världen går i auktoritär riktning att det är osannolikt att auktoritära regimer håller fast vid en politik som kombinerar ekonomisk utveckling och ett högt mått av jämlikhet. Från Palmecentrets sida menar vi att detta är en riktig analys, men ställer oss frågande till varför kommissionen därmed inte dragit slutsatsen att de svenska ansträngningarna att med hjälp av utvecklingsbiståndet stärka en global demokratisk utveckling snarare bör ökas än minskas.

Länder med auktoritära regimer, med bristfällig lagstiftning och kontroll av arbetsmiljö och miljö, där fackföreningsledare fängslas och aktivister som påtalar miljöbrott mördas (vilket tyvärr är en växande tendens i världen) skapar en global rörelse där arbets- och livsvillkor försämras för utsatta grupper, och där löner pressas nedåt. Det drabbar även svenska löntagare, speciellt i de branscher där man konkurrerar på världsmarknaden.

Fattigdom, väpnade konflikter och förtryck ger upphov till migrationsvågor som åtminstone kortsiktigt kan skapa konkurrens om de samhällsresurser som kan användas för att insatser för ökad jämlikhet i det svenska samhället.

Listan på områden där en försämrad global utveckling skapa negativa konsekvenser för utsatta grupper i Sverige skulle kunna göras mycket längre. Men den viktiga slutsatsen är att utvecklingsbiståndet behövs för att vända utvecklingen.

- De argument som används för att motivera en sänkning av biståndsanslaget håller inte

Det framförs tre argument till varför målet för biståndet ska justeras nedåt. Där det första handlar om att andra rika länder sänkt sitt utvecklingsbistånd. Från Palmecentrets sida menar vi att argumentet inte är logiskt utan snarare är att betrakta som ett resonemang av slaget "om andra bär sig dumt åt så kan jag också göra det". Om vi i Sverige menar att vi med hjälp av utvecklingsbiståndet bidrar till en positiv förändring i världen, vilket även gynnar oss själva, så finns anledning att fortsätta stå ut som en positiv förebild.

Det andra argumentet handlar om att det i dag finns andra typer av ekonomiska resursflöden till fattiga länder som privata investeringar och så kallade remitteringar. Det är ju helt riktigt,

men varken privata investeringar eller remitteringar bidrar till att till exempel stärka svaga statsförvaltningar, bygga upp sjukvårdssystem, lindra vid hungersnöd, stärka demokrati och det civila samhället. För den typen av insatser krävs utvecklingsbistånd.

Till sist finns även ett något mer svårförståeligt resonemang om att de insatser som görs för flyktingar som finns i Sverige skulle motivera ett sänkt bistånd. Redan i dag så används en del av biståndsbudgeten till att finansiera flyktingmottagande, och vi ser ingen anledning att ytterligare resurser går till det ändamålet.

Stockholm 2021-04-12

OLOF PALMES INTERNATIONELLA CENTER

Anna Sundström

Generalsekreterare